

Maitele a EJF a u Netshedza Magavhelo

Ndivho ya enea Maitele a u Netshedza Magavhelo

Environmental Justice Fund (EJF) yo bveledza enea maitele a u Netshedza Magavhelo nga nwanbo wa zwiitisi zwivhili.

1. O itelwa u livhisa Komiti ya u Netshedza Magavhelo musi i tshi dzhia tsheo uri ndi madzangano afhio ane a fanela u wana thikhedzo i bvaho kha EJF.
2. A wanala sa tshiimiswa tsha tshitshavha sa tshipiḁa tsha u ḁikumudzela ha EJF kha u vha khagala na kha tshipikwa tsha u bvisela khagala maitele ane EJF ya a shumisa kha u dzudzanya themendelo, na nḁila ine Komiti ya u Netshedza Magavhelo (Grants Committee) ya khetha ngayo vhane vha netshedzwa magavhelo.

U ḁikumudzela ha EJF kha u shela mulenzhe ha u netshedza magavhelo

Tshikwama tsha EJF ndi tsha 'vhalwela tshanduko, nga vhalwela tshanduko'. Ri tshila nga enea maitele nga u shumisa mufuda wa u netshedza magavhelo a u shela mulenzhe hune tsheo dza uri ndi nnyi ane a fanela u wana thikhedzo dza itwa nga vhalwela tshanduko vha bvaho kha sekithara ya vhulamukanyi ha mupo. Hezwi ndi ngauri ri tenda uri EJF i fanela u livhiswa nga vhatu vhane vha kwamea vhane vha pfesesa zwavhuḁi nyimele ine vhahumbeli vha khou shuma khayoy na khaedu dzine vha sedzana nadzo. Zwi dovha zwa vha tshipiḁa tsha u ḁikumudzela ha EJF kha u vhea maanḁa a vhukuma a u dzhia tsheo zwanḁani zwa vhalwela tshanduko vho ḁisendekaho kha tshitshavha.

U nangiwa na u shuma ha Komiti ya Magavhelo

Ngauralo, EJF yo thoma Komiti ya Magavhelo (GC) ye ya nḁewa mushumo wa u dzudzanya themendelo na u khetha uri ndi madzangano afhio ane a fanela u wana thikhedzo i bvaho kha EJF. GC ya u thoma yo nangiwa nga July 2022 nga Bodo ya EJF hu tshi shumiswa maitele a u thola a re khagala. Ho vha na tshanduko dzi si gathi kha u vhumbiwa ha GC u bva tsheetsho. U vha khagala ndi zwa ndeme vhukuma kha EJF, ngauralo tshifhinga tshoḁhe musi hu tshi vha na tshikhala kha GC, ri bvisa khunguwedzo i re khagala na u tshimbidza maitele a u thola a muḁaḁisano. U ya nga Ndivho ya Kushumele ine ya langa GC, GC i nga vha na vhatu vha vhukati ha vhaḁa u ya kha vha sumbe.

Zwiḁwe zwa zwithu zwine zwa dzhielwa nḁha musi hu tshi vhumbiwa GC zwi katela:

- Tḁoḁea ya u khwaḁhisedza uri miraḁo yoḁhe ya GC ndi vhalwela tshanduko vha re na tshenzhemo ya u shuma kha mafhungo a vhulamukanyi ha mupo na zwitshavha;
- U ḁikumudzela kha u khwaḁhisedza uri vhunzhi ha miraḁo ya GC i bva tshitshavhani;
- U ḁikumudzela kha u vhea phanḁa maipfi a vhafumakadzi na vhaswa;
- Ndeme ya GC i re na tshenzhemo kha masia o fhambanaho a vhulamukanyi ha mupo (sa tsumbo, migodi, maḁi, tsireledzo ya zwiḁiwa na zwiḁwe-vho);
- Ndeme ya GC yo vhumbiwaho nga vhatu vha bvaho Afurika Tshipembe loḁhe nahone hu songo livhiswa tḁogomelo kha liḁwe vundu; nahone

- Thodea ya uri Mulanguli Muhulwane wa EJF a dzule kha GC sa vhuṭumani vhukati ha vhashumi, GC na Bodo.

Miraḡo ya GC i shuma themo ya miṅwaha mivhili, hu na khonadzeo ya u engedzwa tshifhinga tshiṭuku.

EJF yo ḡikumedzela kha vhulanguli havhuḡi nahone Komiti ya Magavhelo i shuma u ya nga maanḡa e ya ṅewa one nga Bodo ya EJF.

GC ya zwino yo vhumbwa nga ṅḡila i tevhelaho:

1. Lizeka Ntsikeni (Mudzulatshidulo)
2. Taryn Pereira (Muthusa Mudzulatshidulo)
3. Amanda Rinquest
4. Innocent Ramuhala
5. Bulelwa Klaasen
6. Lisa Chamberlain

Mafhungo o engedzeaho nga ha vhubvo ha miraḡo ya GC a nga wanala kha <https://ejfunds.org.za/the-team/>.

Nḡila dza u fanelea dza magavhelo a EJF

U itela u fanelea u wana thikhedzo i bvaho kha EJF, vhahumbeli vha tea u vha:

1. Dzangano kana nethiweke¹ yo ḡisendekaho kha, na tshipiḡa tsha, tshitshavha tshine ya tshi shumela;
2. Vha tshi shuma kha vhulamukanyi ha mupo; na
3. Vhe vha Afurika Tshipembe.

Zwine EJF ya zwi tikedza

U pfesesa vhulamukanyi ha mupoe

EJF i tikedza vhuḡiimiseli ha vhulamukanyi ha mupo. Ri ṅanganedza ṅhalutshedzo yo ṅanḡavhuwaho na ya mafunda kha ipfi 'vhulamukanyi ha mupo'. Enea maitete a ṅuṅuwedzwa nga u dzhiela ṅṅha vhuṅumanyi ha vhuḡidini ho fhambanaho, nahone a vhumba tshipiḡa tsha vhuḡikumedzeli ha EJF vhune ha swikelelwa nga ṅḡila i langanaho. Ri khou dovha hafhu ra ṅanganedza ṅḡila ya u swikelela nga ṅḡila i langanaho sa tshipiḡa tsha mushumo wa u ṅola u itela u tendela u rangwa phanḡa nga ṅhodea dzo sumbedzwaho nga vhalwela tshandukos vha re fhasi.

EJFi nga tikedza mushumo kha, vhukati ha zwiṅwe zwithu: Vhulamukanyi ha kilima na Tshanduko yo Teaho; U Tshikafhadzwa ha mufhe; Migodi; Vhulanguli ha zwiḡiwa; Maḡi; Tsireledzo ya zwithu zwo ḡowealeho zwa Lwanzheni na Vhupo; Malaṅwa; Ekofeminizimu (mishumo ine ya vha nga ha vhushaka vhukati ha u lingana ha mbeu na mupo); Ekososhalizimu (mishumo ine ya ṅanganya masia a soshalizimu na mihumbulo ya zwa politiki, ikholodzhi na u lwa na u ṅangana ha khungulu); Pfanelo dza mavu; U ṅuṅuwedzwa ha ṅdivho ya mvelele; Dziṅwe ṅḡila dzi mvelelaho dza u ḡitshidza dzi bveledzaho; Mutakalo wa Mupo; U Swikelela mafhungo a mupo; na u shela mulenzhe ha Tshitshavha kha u dzhia tsheo musi zwi tshi ḡa kha zwishumiswa zwa mupo. Hoyu mutevhe

---

¹ EJF a i ṅetshedzi vhathu masheleni nga ṅḡila yo ḡowealeho – ri dzhia vhukando ho khetheaho kha magavhelo o ṅavhanyiswaho.

a wo ngo katela zwothe, nahone ri do t̄olisisa khumbelo dzine dzi si katele enea masia arali dzi tshi kha di wela kha vhulamukanyi ha mupo.

Mishumo ine ya nga tikedzwa

Mishumo ine EJF ya nga i tikedza i katela:

- Tshiitea tsho livhaho (u fana na mugwalabo, muṭangano kana mushumo)
- U dzudzanya, mafulo na mushumo wa vhueletshedzi;
- T̄hoḡisiso yo rangwaho phanda nga tshitshavha;
- Maitele a u tandulula dziphambano nga Madzangano o Thewaho kha Tshitshavha;
- Pfunzo ya mupo ya tshitshavha; na
- Vhukando ha u khwaṭhisa ndangulo.

U dzhia vhukando kha magavhelo o ṭavhanyiswaho

Ri a pfesesa uri tshiṅwe tshifhinga a zwi konadzei u vhone zwithu hu tsho nga phanda nahone nga zwenezwo ri nga dzhia vhukando kha magavhelo o ṭavhanyiswaho u itela u tikedza kha khombo yo ṭavhanyiswaho na dzi songo lavhelelwah. EJF u humbula zwiḡuhulu nga ha khombo dzine vhalwela tshanduko vha sedzana nadzo dzine tshiṅwe tshifhinga dza ṭoda vhukando ho ṭavhanyiswaho u itela uri muṅwe muthu a tsireledze. Vhashumi vha EJF ndi vhone vhane vha dzhia tsho kha khumbelo dza u dzhia vhukando nga u ṭavhanya, vhane vha vha na tshipikwa tsha u dzhia vhukando hu sa athu fhela awara dza 48. Magavhelo a u dzhia vhukando nga u ṭavhanya a langiwa nga Maitele a u N̄tshedza Magavhelo o fhambanaho a u dzhia vhukando nga u ṭavhanya.

Vhuhulu na vhulapfu ha magavhelo

EJF i ita magavhelo a ṅwaha muthiḡi a R50 000 u ya kha R100 000. Kanzhi masheleni a magavhelo a bviswa nga zwipiḡa.

Magavhelo a u dzhia vhukando nga u ṭavhanya a vha vhukati ha miṅwedzi miraru u ya kha ya rathi nahone a vhukati ha R5000 na ane a vha R25 000.

Maitele a khumbelo ya thikhedzo i bvaho kha EJF

Maitele a u ita khumbelo ndi a tevhelaho:

ṬIGA ṬA U THOMA: EJF I BVISA KHUWELELO DZA THEMENDELO

EJF i bvisa khuwelelo ya themendelo i re khagala. Khuwelelo dza themendelo dzi a phaḡaladzwa nga vhunzhi nahone dzi a wanala kha webusaithi ya EJF na kha zwileludzi zwa vhudavhidzani.

ṬIGA ṬAVHUVHILI: VHAHUMBELI VHA LUGISELA NA U RUMELA THEMENDELO

Musi vhahumbeli vho no vhalala khuwelelo dza themendelo nahone vha tshi fushea uri vha a fanelea u ita khumbelo, vha nga thoma u shuma kha themendelo dzavho. Arali muthu a na mbudziso naho dzi dzifhio kha vhuno vhuimo, kana ni tshi ṭoda thuso ya mufuda ufhio na ufhio malugana na maitele a u ita khumbelo, Vhadzudzanyi vha Thikhedzo ya Vhalwela tshanduko vha EJF vha hone u itela u thusa (kwamani info@ejfunds.org.za malugana na mbudziso nga ha maitele). Themendelo dzi nga ḡadzwa kha inthanethe kha webusaithi yashu, kana ḡadzwa dzi siho kha inthanethe dza rumelwa kha riṅe nga email kana nga Whatsapp.

LIKA LA VHURARU: VHASHUMI VHA EJF VHA A TOLA

Musi duvha la u rumela themendelo lo no vala, vhashumi vha EJF vha a tola themendelo dzothe. Vha tola uri muthu muñwe na muñwe we a ita khumbelo u a fanelea u wana thikhedzo (vha tshi shumisa maitete a u fanelea o vhwaho afho ntha). Vha dovha vha khwaḥisedza zwidodombedzwa nga ha dzangano nga u zwi sedza kha inthanethe, vha tshi ita ḥoḥisiso kha vhudavhidzano havho ha matshiliso, vha tshi founela dzireferensi dzavho na vhañwe vhatu vhe dzangano la shuma navho tshifhingi tsho fhiraho. Nga zwenezwo vhashumi vha EJF vha lugisela muvhigo nga ha mawanwa a maitete a u tola na u fhirisela themendelo kha GC uri dzi tolisiswe.

LIKA LA VHUḂA: KOMITI YA MAGAVHELO I A SENGULUSA THEMENDELO NAHONE VHA KHETHA VHANE VHA DO NETSHEDZWA MAGAVHELO

Nga zwenezwo GC i a tolisisa themendelo dzothe nahone ya khetha uri ndi madzangano afhio ane a do wana thikhedzo i bvaho kha EJF.

LIKA LA VHUḂANU: VHASHUMI VHA EJF VHA DIVHADZA MVELELO KHA VHAHUMBELI VHOḂHE

Mvelelo i divhadzwa vhaumbeli vhothe nga vhashumi vha EJF. Hune zwa konadzea ri do netshedza vhuḂfiwa kha vhaumbeli vha songo bvelelaho, fhedzi zwi nga kha di sa konadzea tshifhinga tshothe u ita zwenezwi (zwi tshi ditika nga uri ndi themendelo nngana dzine dza tanganedzwa).

LIKA LA VHURATHI: VHASHUMI VHA EJF NA VHANE VHA WANA MAGAVHELO VHA HASELEDZA NGA ḂHOḂA DZA THIKHEDZO NA U SAINA THENDELANO

Vhashumi vha EJF vha mbo di dzula fhasi na madzangano o khethiwaho uri vha haseledze ndila ine EJF ya nga tikedza ngayo zwavhuḂi mushumo wavho, ndila ine gavhelo la do shuma ngayo na zwine zwa khou lavhelelwa. Thendelano i a nwalwa na u sainiwa nga EJF na muḂetshedzi wa magavhelo. MuḂetshedzi wa thuso a nga kona u isa phanda na vhuḂiimiseli hawe, a tshi tikedzwa nga EJF.

Maitete a u dzhia tsheo

Themendelo dzi a senguluswa nga vhuḂi hadzo, fhedzi na nga u tshimbizana hadzo. Hezwi ndi ngauri EJF i na zwipikwa zwo khetheaho zwine zwa tshimbizana na muḂa washu wothe wa vhaḂetshedzi vha thuso.

Themendelo inwe na inwe i tolisiswa hu tshi shumiswa maitete a tevhelaho (nga khumbelo kha vha Ḃhogomele uri themendelo dzine dza si swikelele linwe kana mañwe a enea maitete dzi a Ḃhogomelwa samusi ri tshi dzhiela ntha maitete othe):

1. Mishumo yo themendelwaho nga dzangano i isa hani phanda vhumukanyi ha mupo nahone ndi masiandoitwa afhio ane mishumo ya do vha nao kha tshitshavha?
2. Mushumo/fulo/tshiitea tsho themendelwaho tsho humbulwa zwavhuḂi u swika ngafhi? Naa hu na zwidodombedzwa zwo livhaho zwo edanaho kha themendelo u itela u pfesesa zwine zwa khou dzudzanywa? Naa hu na vhuḂumani vhu re khagala, vhu pfalaho vhuḂati ha mishumo yo themendelwaho, zwipikwa zwine zwa khou Ḃodiwa u swikelelwa, na u fhandekanywa ha mugaganyagwama?
3. Naa zwine zwa vha kha themendelo zwi amba zwiḂuhulu nga ha fhungo la vhumukanyi ha mupo line la khou Ḃodea nga maanda kana naa dzangano li khou dzudzanya u dzhia ndila ntswa na ya u bveledzisa kha thaidzo ya kale?
4. Ndi vhuimo vhuḂhio ha dzangano na vhuḂifhinduleli ha dimokirasi vhune ha vha hone kha dzangano? (Dzangano lo vhumbiwa hani, li dzhia hani tsheo, li vhiga hani kha tshitshavha?)
5. Naa vhafumakadzi vha na zwikhala zwa vhurangaphanda kha dzangano? Naa mushumo/tshiitea/fulo lo themendelwaho lo itelwa u vhuḂedza vhafumakadzi nga ho khetheaho? Arali zwo ralo, nga ndila de?

6. Naa vhaswa (<miñwaha ya 35) vha na zwikhala zwa vhurangaphanda kha dzangano? Naa mushumo/tshiitea/fulo lo themendelwaho lo itelwa u vhuyedza vhaswa nga ho khetheaho? Arali zwo ralo, nga ndila-de?
7. Dzangano li tumana hani na zwiñwe zwipiḁa zwa ikhosisiḁemu ya sekithara ya vhulamukanyi ha mupo (arali zwi hone)? Madzangano a vhashumisani kana vhaḁetshedzi vha masheleni vha tshifhingani tsho fhiraho vha amba mini nga ha dzangano?

U engedza kha zwenezwo, GC i ḁo dzhiela nḁha zwithu zwi tevhelaho musi i tshi dzhia tsheo musi i tshi sedza themendelo sa tshigwada:

8. EIJ i ḁoḁa u tikedza ḁhanganelo ya CBO dzo thomiwaho na ntswa. Hezwi ndi ngauri ri tenda uri u fhaḁa dzangano la vhulamukanyi ha mupo zwi katela zwoḁhe u khwaḁhisa ane a vha hone na u tikedza madzangano maswa uri a dzhene kha sia ili la vhulwelatshanduko. Ndivho yashu ndi ya u shumisa vhunzhi ha mugaganyagwama washu u ḁetshedza magavhelo kha madzangano ane a vha na mañwe madzangano/tshivhumbeo nahone ane a vha na rekhodo ya mushumo. Tshiitisi tsha zwenezwi ndi uri madzangano o raloho a na tshikhala tsha khwine tsha u shumisa mihumbulo yavho nga ndila i bvelelaho nahone nga zwenezwo a isa phanda mihumbulo ya vhulamukanyi ha mupo. Enea maitete a dovha a konisa EIJ u shumisa maitete a ḁhalutshedzo nga u humbela vathu vha ndeme vhane vha vha hone kha sekithara ya vhulamukanyi ha mupo u itela u khwaḁhisedza u fulufhedzea ha muḁetshedzi wa thuso ane a nga vha hone. Nga tshifhinga tshi fanaho, EIJ i a zwi ḁivha uri nethiweke dzi re hone dzi nga vha dza vhuimo ha nḁha nahone tshiñwe tshifhinga dzi shuma u bvisa miñeelo ya ndeme u bva kha madzangano maswa kana u bva kha madzangano a re hone ane a sa ḁangane zwavhuḁi. Ngauralo, tshipikwa tshashu ndi tsha u shumisa tshiñwe tsha mugaganyagwama washu wa u ḁetshedza magavhelo kha madzangano maswa na/kana o fhambanaho. Heyi ndi ndila ya EIJ ya u tikedza u engedzwa ha ha dzangano la vhulamukanyi ha mupo.
9. EIJ i tama u tikedza madzangano ane a khou shuma kha mafhungo o fhambanaho a vhulamukanyi ha mupo, nḁhani ha u livhisa ḁhogomelo kha sia liḁhihi fhedzi. sa tsumbo zwa migodi.
10. Ri lingedza u khwaḁhisedza uri magavhelo ashu ha livhiswi fhethu huthihi naho hu hufhio kha la Afurika Tshipembe. Hezwi ndi ngauri ro ḁikumudzela u vhona uri ri lingedza u tikedza madzangano manzhi u mona na shango, u katela na fhethu hu re kule hune kanzhi ha dzhielwa fhasi. Zwiñwe zwifhinga ri nga livhiswa nga mbuno ya uri thaidzo dza mupo a si dzavhuḁi na luthihi kha zwiñwe zwipiḁa zwa shango, fhedzi ri khou lingedza nga nungo dzoḁhe u vhona uri vhaḁetshidzi vhashu vha magavhelo vha a humbula nga ha u fhambana ha dzingu la Afurika Tshipembe. Hezwi zwi amba uri ri fanela u hana themendelo dzavhuḁi arali hu na themendelo nnzhi dzavhuḁi dzi bvaho kha vundu liḁhihi u itela u ḁea liñwe dzangano li bvaho kha liñwe vundu, u khwaḁhisedza uri dzingu liñwe na liñwe li na dzangano line la li imelela.
11. Ri nga kona fhedzi u ḁea tshivhalo tsha magavhelo o linganyiselwaho. Hezwi ndi nga ñwambo wa masheleni ashu o linganyiselwaho. Zwiñwe hafhu, ndi ngauri ri tenda kha u ḁetshedza inwe thikhedzo nga nnḁa ha tshelede, maitete ashu a magavhelo a ḁoḁa tshelede nnzhi kha EIJ sa dzangano. Musi ri tshi ḁikumedzele kha u tikedza dzangano, ri vha ri tshi khou ḁoḁa u ita vhungoho ha uri ri kona u ita zwavhuḁi zwe ra ḁikumudzela khazwo. Hezwi zwi amba uri ri nga si lemedze tshigwada tshashu tshiḁuku tsha vhashumi, nahone ri ḁoḁa u humbulela tshivhalo tsha magavhelo ane ra a ḁetshedza.

U dzudzanya mafhungo a khuḁano

Ndi zwa ndeme uri EIJ i shume nga u fulufhedzea. Ro ḁikumudzela u iledza mafhungo a khuḁano naho i ifhio hune ra nga kona, na u shuma nga maanda u fhungudza na u langa nga vhuḁifhinduleli khuḁano ine ya nga vha

hone hune ya nga iledzwa hone. Tshiñwe tsha zwiimo zwine ha nga vha na khuḁano ndi musi dzangano ḁine ḁa rumela themendelo kha EJF ḁi na vhushaka na muraḁo wa GC kana e muraḁo wa vhashumi vha EJF.

Musi GC i sa athu thomiwa, ro vha ri tshi khou ḁaḁisana arali ri tshi ḁo ḁoḁa u thivhela dzangano naho ḁi ḁifhio ḁine muraḁo wa GC a vha khaḁo uri ḁi si kone u rumela themendelo. Naho zwo ralo, ro zwi ḁhogomela uri zwenezwi zwo vha zwi tshi ḁo kula nungo vhukuma, lune vhalwela tshanduko vha si gathi vhukuma vha bvaho tshitshavhani lune vha nga si ḁo vhuya vha ḁoḁa u dzula kha GC arali zwo vha zwi tshi ḁo vha na masiandoitwa o ralaho kha tshitshavha tshavho kana dzangano ḁavho. Ro vha ri sa ḁoḁi u litshelela nga u ita uri vhalwela tshanduko vha vhe kha zwikhala zwa maanḁa a vhukuma a u dzhia tsheo kha EJF. U vha dzangano ḁine ḁa ḁuḁuwedzwa nga vhalwela tshanduko ndi hune ra vha hone, ndi ngazwo ro ḁanganedza maitele aya a u ḁetshedza magavhelo a u shela mulenzhe.

Nga ḁwambo wa zwenezwi, dzangano ḁiñwe na ḁiñwe ḁo vhoḁholowa u ita khumbelo ya gavhelo, hu sa londwi u shela mulenzhe ha muñwe wa miraḁo yaḁo kha GC. Naho zwo ralo, onoyo muraḁo wa GC u tea u ḁibvisa kha nyambedzano dzoḁhe dza GC kha khumbelo yeneyo yo khetheaho. Ro zwi ḁhogomela uri enea maitele ha fhelisi tshoḁhe khonadzeo ya u vha na tshidivhano, samusi dzangano ḁine ḁa khou ita khumbelo ḁine ḁa kwamea ḁi tshi nga kha ḁi vha na ḁivho kha u dzhia tsheo ha GC nga u angaredza nahone nga zwenezwo ḁi na vhuimo ha ḁḁha kha vhañwe vhahumbeli. U itela u lwa na zwenezwi, ro ḁikumudzela kha u tshimbidza maitele a khumbelo a swikeleleaho na a re khagala. Hetshi ndi tshipiḁa tsha uri ndi ngani ri khagala nga ha maitele a u dzhia tsheo o shumiswaho nga GC, na uri ndi ngani aya Maitele a u ḁetshedza Magavhelo a tshi wanala kha tshitshavha.

Tshiimo tshine ra khou lingedza u tshi iledza ndi musi muthu a re na maanḁa a u ḁuḁuwedza maitele ashu a u dzhia tsheo (u fana na muraḁo wa GC kana muraḁo wa vhashumi) a tshi shumisa maanḁa eneo nga ḁḁila i songo teaho nga u lingedza u ḁuḁuwedza tsheo nga ḁḁila ine ya tikedza kana i tshi lwa na, muhumbeli o khetheaho, nga ḁwambo wa vhushaka vhune ha vha hone kale vhune vha vha naho na onoyo muthu kana dzangano, zwine zwa vha zwi si na vhushaka na themendelo ye ya rumelwa kha EJF. Zwiñwe hafhu a si ngoho fhedzi ya zwiimo zwi fanaho na zwenezwi zwine zwa khou itea zwa VHUKUMA zwine ra ḁoḁa u zwi iledza. Ri dovha ra ḁoḁa u iledza muhumbeli naho e ufhio naho hu tshi vhilaelwa uri hu na KHONADZEO. Ndi zwa ndeme vhukuma kha riñe kha EJF uri maitele ashu ha sokou vha o teaho fhedzi, fhedzi a dzhiwa sa o teaho.

Nga zwenezwo, EJF yo vhea maga o khwaḁhaho vhukuma a u langa khuḁano. Zwenezwi zwi katela:

1. U fulufhedzea ndi tshiñwe tsha zwithu zwine zwa dzhielwa ḁḁha musi hu tshi **tholwa** miraḁo ya GC na vhashumi.
2. GC ndi **tshigwada**, zwine zwa amba uri tsheo dzi dzhiwa nga tshigwada nahone ḁhuḁhuwedzo i nga si livhiswe kha muthu muthihi kana vhavhili. Nga ḁḁila i fanaho, maitele a u ḁolisisa a itwa nga tshigwada tsha miraḁo ya vhashumi vha EJF ḁḁhani ha muthu muthihi fhedzi.
3. Vhuḁifari ha GC vhu langiwa nga Maitele a u Shuma na enea Maitele a u ḁetshedza Magavhelo, nahone GC i na **vhuḁifhinduleli** kha Bodo. Vhuḁifari ha miraḁo ya vhashumi i langiwa nga kontiraka dzavho dza vhashumi u katela na maitele a phoḁisi yo ḁanḁavhudzwaho ya EJF.
4. Ri a **fulufhedzea** nga ha maitele ashu kha mafhungo a khuḁano – u fana na u a sumbedza kha mañwalo a tshitshavha a fanaho na ḁeneḁi.
5. Hu na **sisiteme ya u ḁivhadza khuḁano** ya zwipiḁa zwiraru ine ya vha hone:
  - 5.1 Vhahumbeli vhoḁhe vha tea u ḁivhadza khonadzeo naho i ifhio ya khuḁano ya mafhungo a khuḁano na GC kana miraḁo ya vhashumi kha themendelo dzavho.
  - 5.2 Hu a ḁoḁea uri GC yoḁhe na miraḁo ya vhashumi i ḁivhadze khonadzeo naho dzi dzifhio dza u vha hone ha mafhungo a khuḁano na vhahumbeli nga u tou ḁwala phanḁa ha musi hu tshi ḁoliwa na u haseledzwa.

- 5.3 U engedza kha zwenezwo, hune dzangano la vha muhumbeli wa u dovhola, vhashumi vha EJP vha a tola arali hu na khudano dzine dza nga vha hone dzo divhadzwo iwaha wo fihaho nahone vha engedza zwenezwi kha liwalo la u divhadza khudano line la shumiswa nga GC musi vha tshi khou haseledza mafhungo a khudano.
6. Hune ha vha ho divhadzwa khudano nga, kana malugana na, murafo wa vhashumi, Mulanguli Muhulwane u dzhia tsheo ya uri mufuda wa vhushaka vhune ha khou ita uri hu vhe na divhadzo ndi vhuhulwane ho edanaho vhune ha tofa uri murafo wa vhashumi a kwameaho a dibvise kha maitete o tea a u sedzulusa.
  7. Hune ha vha na khudano ine ya nga vha hone yo divhadzwa nga, kana malugana na GC, GC (hu sa katelwei murafo une wa nga vha na khudano) u haseledza nga ha khudano iwe na iwe ine ya nga vha hone na u dzhia tsheo yo tanjavhuwaho kha nyimele iwe na iwe malugana na uri murafo wa GC ane a kwamea u fanela u dibvise kha honoho vhuimo. Murafo yothe ya GC ine ya dipfa i na khudano na miwe murafo yothe, hu a tofa uri i dibvise kha khaseledzo dza themendelo dzine vha vha na khudano nadzo.
  8. U dibvise nga iwe muhe hu tea u vha hone hune murafo wa GC ane a vha na khudano a vha e mushumi, murafo, kana murafo wa bodo ya dzangano line la khou ita khumbelo, sa tsumbo, musi hu si na vhuwali kha milandu yeneyo nahone hu si na tofa ya uri miwe murafo yothe ya GC i dzhie tsheo ya uri murafo ane a vha na khudano a dibvise nga ene muhe – hune khudano ya vha i khagala nahone vha fanela u dibvise nga vhone vhahe.
  9. Murafo ya GC i ya dovha ya newa tshikhala tsha u dibvise nga u difunela – nga zwenezwo ha vha u shumisa maitete a u 'iledza khombo' na u ita uri hu si vhe na tofa ya uri murafo yothe ya GC i dzhie tsheo arali u dibvise hu tshi tofa kha tshenetsho tshiimo.
  10. Hu a vhulungwea rekhodo dza divhadzo dothe dza khudano na tsheo ye ya dzhiwa arali u dibvise ho vha hu tshi tofa kha vhuimo vhuwe na vhuwe (nahone dzi nga netshedzwa musi dzi tshi humbelwa).

Ri a livhuwa uri kha zwigwada zwa vhalwela tshanduko madzangano o fhambanaho a a shumisana kha vhuimo ho fhambanaho tshifhinga tshothe. Heyi a si thaidzo. Zwi re zwone ndi uri wonoyu mufuda wa u farisana mutingati na u vha nanda nthi hu fanela u tutuwedzwa na u pembelelwa! Ri fanela u ita vhungoho ha uri maitete ashu a u dzhia tsheo o tea. Ngauralo, ri tofa murafo ya GC i tshi divhadza khonadzeo ya khudano kha zwiimo zwi tevhelaho:

- Vha tshi shumela, kana vha murafo wa dzangano line la khou ita khumbelo;
- Vha tshi dzula kha bodo ya dzangano lo itaho khumbelo;
- Vha tshi wela kha dzangano line la vha kha nethiweke nthi kana line la shumisana na dzangano line la khou ita khumbelo, zwiuhulu arali vha tshi dzulela u kuvhangana vhothe kana u vha vhahe vha zwiitea na mitangano ya mushumo; kana
- Nga iwe ndila vhe na vhushaka ha tsini ha muthu nga ethe kana vhushaka ha phurofeshinala na dzangano line la khou ita khumbelo.

U sokou divha dzangano, u ya mutanganoni navho, kana u fara tshiitea navho luthihi fhedzi navho a zwi nei maandla a u divhadza khudano.

Zwi dovha zwa vha zwa ndeme u dzhiela ntha uri u sokou vha hone ha vhushaka nga zwone zwihe a zwi ambi uri khudano i hone zwa vhukuma. Nga manwe maipfi, u divhadzwa ha khonadzeo ya khudano hu u a tofa fhedzi arali vhushaka vhukati ha muhumbeli na murafo wa GC vhu ha tsini vhukuma nga ndila ine murafo wa GC a nga si kone u dzhia vhukando nga ethe, kana hune ha nga vha na mavhonele a pfalaho a u dzhia sia.

Mvusuluso ya Maitele a u Netshedza Magavhelo

EJF yo dikumedzela kha u dzulela u elekanya nga ha mishumo yashu na ndila dza u shuma. Enea Maitele a u Netshedza Magavhelo ndi linwalo li tshilaho line la do sedzuluswa tshifhinga tshothe nga Bodo, minwaha mivhili minwe na minwe, nahone u tshimbidzana na Tshirathedzhi tsha EJF na Pulane ya u Lavhelesa, u Xolisisa na u Guda.

Yo fhedzisela u vusuluswa nga March 2025.